

Forfatter: Fogtmann, Nikolai

Titel: BREV TIL: Mynster, Jakob Peter FRA: Fogtmann, Nikolai (1837-10-20)

Citation: Fogtmann, Nikolai: "BREV TIL: Mynster, Jakob Peter FRA: Fogtmann, Nikolai (1837-10-20)", i *Breve fra J.P. Mynster*, Gyldendalske Baghaudling (F. Hegel), s. 432.  
Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991707-000-shoot-L0019917070000247.pdf> (tilgået 05. maj 2024)

Anvendt udgave: Breve fra J.P. Mynster

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fogtmann, Nikolai, *Breve fra J.P. Mynster,*

*Fra Fogtmann.*

*Aalborg, 20. October 1837.*

Med sand Glæde har jeg erfaret, at Revisionen af Ritualet er overdraget Deres Højærv., og at De er bleven udnævnt til Medlem af Commissionen for Revisionen af Oversættelsen af det Gamle Testamente.

Endskjøndt Revisionen af det Gamle Testamente er det vidtløftigste Arbejde, saa er dog Revisionen af Ritualet i det Hele det vauskeligste, det, hvori det vil være vanskeligst at træffe just det Rette, fordi deri er mere overladt til det frie Valg eller Vilkaar. Det kommer her fornemmelig an paa en dyb og sikker Følelse for det Rigtige, for det, som meest reent og passende og kraftfuldt udtrykker det, som skal betegnes og udtrykkes. Dette kan een Mand bedre finde end flere, som ikke let kunne blive enige, hvor Følelsens Stemme og Aandens Drift skal gjøre Udslaget. Dernæst er Revisionen af Ritualet ogsaa vanskeligst i den Henseende, at Ritualforandringer ere udsatte for en mangfoldigere og heftigere Kritik end Forandringer eller Rettelser i det Gamle Testaments Oversættelse. Dog haaber og troer jeg ganske vist, at en rigtig, d. e. en s. 433ckristelig eller kirkelig Ritualforandring vil finde saa almindeligt Bifald, som man vil kunne ønske eller vente.

— Jeg er endnu af den Mening, at man i Ritualet bør beholde Skrivemaaden „den Hellig Aand"; thi der ikke nogen Fare ved at beholde denne Skrivemaade, som har faaet Hævd for sig i vort Sprog, og som har Analogie for sig i andre Sprog, f. Ex. det franske Saint-Esprit. Derimod kan man ikke uden at give Forargelse skrive „den hellige Aand"; thi i denne gjærende og urolige Tid ville Mange rimeligviis troe, at de, som følge og forsvare denne Skrivemaade, ville negte Aandens Personlighed og dermed forkaste Treenighedslæren. —

19. Febr. 1838.

— Det glæder mig meget, at D. H.'s Arbejde med Ritualets Revision skrider godt fremad. Jeg lover den danste Kirke de bedste Frugter af dette Arbejde. At der kommer en 3die Text til de 2 gamle for hver Søn- og Helligdag, er vistnok meget ønskeligt, ligesom ogsaa at der bliver flere Collecter, som passe enten til de enkelte Texter eller til hele Afsnit af Kirkeaaet.

Jeg indrømmer villig, at „Hellig Aand" er en Archaisme, og at dette Udtryk kan kaldes urigtigt; men nu er det eengang vedtaget i det kirkelige Sprog, og det er ogsaa Tilfældet med andre Ord i dette Sprog, at den gamle Form har holdt sig i en helligere Betydning eller i en særegen Betydning. Saaledes siger man Alterens Sacramente, ikke Alterets Sacramente. Man siger Bogstaven, naar Talen er om sensus literalis, men Bogstavet, naar Talen er om littera. Der er ogsaa Forskiel paa den salige Mand og den salig Mand. Det glæder mig derfor virkelig, at Skrivemaaden „den Hellig Aand" beholdes i Alterbogen; thi en liden Forandring i denne Henseende vilde vække stor Strid. Og al Strid om ingen Ting er værst og langvarigst.

Hvad Renuntiationen ved Daaben angaaer, da er jeg aldeles enig med D. H. i, at den vel ikke i sig selv er nødvendig, s. 434men at den dog bør beholdes som en gammel Skik, hvilken man ikke uden Fare kan afskaffe, da den dog i sig selv indeholder noget Rigtigt, som maa tænkes forud for Daaben.

Jeg maa ogsaa være enig med Dem i, at Ordet „sande" ikke bør beholdes ved Nadveren; thi dette Ord er blot polemisk. Imidlertid forekommer det mig mærkeligt, at der i den ældste danske Udgave af Luthers Catechismus tales, i Læren om Nadveren, udtrykkelig om Christi „sande" Legeme og „sande" Blod; hvilket jeg har seet i den anden Udgave af Deres Skrift, Pag. 12. Ligesom der ogsaa i Frants Vormordsens endnu ældre danske Catechismus tales om Christi „sande" Legeme og Blod, Pag. 57. Det er derfor rimeligt, at dette Ord har gammelt Hævd i vor Kirke; dog kan det derfor ikke beholdes, da det iøvrigt ikke kan forsvares. \*)

Det er et Beviis paa, at kirkelig Sands igjen begynder at vaagne, at en ny Udgave af W. Rothes Bog om Kirkeaaet behøves. For en Deel Aar siden vilde en Bog om den Materie neppe have fundet mange Læsere.

Dersom jeg kunde bidrage noget til at fremme Oversættelsen af det gamle Testamente, vilde jeg dertil være villig. Naar jeg f. Ex. vidste, at der manglede en Oversætter til een eller anden af det gamle Testaments Bøger, da vilde jeg maaskee kunne paatage mig sammes Oversættelse.

— Der bliver nok for det første intet af en Realskole i Aalborg. Premierlieutenant G., som havde den Plan at oprette en saadan, syntes at møde Deeltagelse for Sagen; men imidlertid meldte der sig ialt kun 17 Lærlinge, med hvilke han s. 435ikke turde begynde; og da han nu hører, at der tænkes paa en Realskoles Oprettelse i Aarhus, opgiver han ventelig det Hele. Folk ville her i Almindelighed ikke opoffre meget for deres Børns Dannelses, skjøndt de have nok tilovers for deres Udpyntning og Forlystelser. —